

Sumartónleikar
í Skálholti

KIMI: Afkimar

10. júlí kl. 20:00 í Skálholtsdómkirkju

σαν της αυγής ονειράτα και σκιάχτρα σαν της νύχτας (2020)

Christos Farmakis

Frumflutningur – samið fyrir KIMA

Lieder und Intermezzi (1996)

Atli Heimir Sveinsson

Frumflutningur

Óratoría (2018) – *Samið fyrir KIMA*

Finnur Karlsson

Bittersweet (2019) – *Samið fyrir KIMA*

Nick Martin

Sumartónleikar í Skálholti

Tónlistarhópurinn **KIMI** er skipaður Þórgunni Önnu Örnólfsdóttur söngkonu, Katerinu Anagnostidou slagverksleikara og Jónasi Ásgeiri Ásgeirssyni harmóníkuleikara. Meðlimir koma frá Íslandi og Grikklandi en kynntust í námi við Konunglega danska tónlistarháskólann í Kaupmannahöfn. Þau hafa spilað saman frá árinu 2018 og haldið opinbera tónleika bæði á Íslandi og í Kaupmannahöfn. Tríoíð einbeitir sér einkum að flutningi nýrrar tónlistar í bland við eigin útsetningar á þjóðlagatónlist. Það felur oftast en ekki í sér náíð og spennandi samstarf við tónskáld sem samið hafa fyrir sérstaka hljóðfærasamsetningu hópsins. Þar má nefna frumflutning á verkum eftir tónskáldin Finn Karlsson, Nick Martin og Christos Farmakis sem samið hafa fyrir KIMA, sem og verk sem sjaldan fá að heyrast eftir Peter Bruun, Atla Heimi Sveinsson og Tage Nielsen svo dæmi sé tekið. Útsetningar KIMA hafa verið af ýmsum toga, bæði nýjar hljóðfæraútsetningar á sönglögum svo sem Siete canciones populares españolas eftir Manuel de Falla og Jónasarlögum eftir Atla Heimi Sveinsson, sem og eigin útgáfur af slenskum og grískum þjóðlögum.

Sunnudaginn 12. júlí kl. 16 mun KIMI frumflytja tvö verk eftir staðartónskáld Sumartónleika í Skálholti, þau Gunnar Karel Músson og Þórönnu Björnsdóttur. Því næst heldur KIMI norður í land þar sem þau halda þrenna tónleika dagana 14.-16. júlí, á Siglufirði, Akureyri og Dalvík, en ljúka tónleikaferðalaginu með tónleikum í Dómkirkjunni í Reykjavík þann 19. júlí. Þar munu þau flytja grísk og íslensk þjóðlög í eigin útsetningum, í bland við samtímaverk samin hópinn.

σαν της αυγής ονείρατα και σκιάχτρα σαν της νύχτας (2020) – Samið fyrir KIMA
Christos Farmakis (1981-) / ljóð eftir Kostis Palamas (1859-1943)

“Like dreams of the dawn and scarecrows of the night (2020) was composed in the first half of 2020 in a small town in the countryside of Greece and it consists of three movements. The lyrics are fragments of poetry by the greek poet Kostis Palamas (1859-1943).

It has been hard for me to picture my music standing next to the lyrics, next to this poetic masterpiece, written approx. 100 years ago. Therefore, during the creative process, I imagined that I was simply creating a piece of cloth, a veil, a mysterious tunic, giving shape to an already well-formed figure. A humble attempt to illustrate the perfection of these words on a canvas with sounds and rhythms. The unique mixture and quality of KIMI ensemble turned out to be an optimal tool for such an attempt, where the melodies and patterns, alongside virtuosity and lyricism, can circulate and blend eminently among the 3 musicians, with the voice additionally delivering Palamas' poetry in its pure original form, sung in Greek”
– Christos Farmakis

Ljóðabrotin eru úr ljóðabálkinum Η φλογέρα του Βασιλιά (1910) eða Konungsflautunni (The King's Flute) sem finnst því miður ekki í íslenskri þýðingu enn sem komið er. Tónskáldið gerði þó lauslega enska þýðingu á þeim ljóðabrotum sem hann valdi fyrir tónsmíðina. Ljóðabálkurinn er í jambískum bragarhætti sem hefur 15 atkvæði í hverri línu, oft kallaður „political verse“ eða „decapentasyllabic verse“.

Sumartónleikar í Skálholti

I - Σιωπή

Σιωπή. Σωμένο το τραγούδι. Ολοτρόγυρα η πλάση σα να την ξάφνιασε η πλατιά αρμονία, δαρμός ματιών, η πλάση πέφτει για ν' αποκοιμηθεί παιδούλα ευκολοτρόμαχτη στην αγκαλιά της μάνας.

II - Μάγισσες αρμέγουν το φεγγάρι

...φαρομανήτρες, τρόμασμα της νύχτας, οι γυναίκες, οι ξελογιάστρες μάγισσες, στρίγλες, καρποί της γης σου, που τα δεντρόφυλλα μετράν και τ' άστρα λογαριάζουν και δέρνουν κατεβάζοντας κι αρμέγουν το φεγγάρι...

III - Βροχή από αίμα

Βροχή από αίμα αργόβρεξε,
κι οι ανεμικές και οι μπόρες χυθήκανε και φρυάξανε,
και οι χώρες απομείναν χήρες που δέρνονται
σκυφτές προς τάφους νιοσκαμμένους.
Και ποταμούς και θάλασσες και λίμνες τα καρφώνει πάγος
που μόνο θάνατος έτσι σκληρό τον έχει.

Kostis Palamas (1859-1943)

I - Silence

Silence. The song has finished. Everything around seems to have been surprised by the wideharmony, the astounding world, lies down to fall asleep like a scared child in the arms of the mother.

II - Witches milking the moon

... rabid women, the terror of the night, the seducive witches, harpies, the fruits of your land, that count the tree leaves and calculate the stars and flogging they lower the moon and milk it...

III - Rain of blood

Rain of blood poured down slowly,
and the winds and the storms cascaded and howled,
and the deserted countries
bowed in front of new graves like widows,
and the rivers and the seas and the lakes are being stabbed by ice
that only death can make so hard.

Þýðing Christos Farmakis

Lieder und Intermezzi (1996)

Atli Heimir Sveinsson (1938-2019) / ljóð eftir Osip Mandelstam (1891-1938) í þýðingu Pauls Celan

Eftir þónokkra eftirgrennslan, vitum við enn ekki til þess að Lieder und Intermezzi hafi verið flutt áður. Verkið samdi Atli Heimir við þýðingar Paul Celans (1920-1970) á ljóðum hins rússneska Osip Mandelstam (1891-1938). Mandelstam var sýmbólisti framan af en varð síðar hluti af skáldahópi sem kenndi sig við Akmeisma og sneri þar með baki við sýmbólisma. Mandelstam féll í ónáð undir harðstjórn Stalíns og lést í Gúlaginu.

Í fyrstu kann að virðast einkennilegt að Atli hafi samið verk sitt við ljóðapýðingar í stað frummálsins. Paul Celan var hins vegar sjálfur ljóðskáld og mikilsvirtur fyrir þýðingarstarf sitt – svo það er skiljanlegt að Atli hafi valið tungumál sem stóð honum nær en rússneska. Atli var enda afar lunkinn við að samtvinna ljóðlist og tónlist og leikur sér að hinni þýsku hrynjandi af mikilli færni.

Árni Heimir Ingólfsson komst vel að orði þegar hann lýsir tónmáli Atla Heimis svo að það sé "... í ætt við rómantískan expressjónisma, með sterkum mótsögnum og árekstrum sem knýja tónlistina áfram og gefa henni sífellt nýtt yfirbragð..." Téðar mótsagnir eru tíðar í þessu verki hans og undirstrika dularfull og torræð ljóð Mandelstams.

Sumartónleikar í Skálholti

Keine Worte (1909 – á rússn.)

Keine worte, keinerlei.
Nichts, das es zu lehren gilt.
Sie ist Tier und Dunkelheit,
sie, die Seele, gramgestillt.

Nicht nach Lehre steht ihr Sinn,
nicht das Wort ists, was sie sucht.
Jung durchschwimmt sie, ein Delphin,
Weltenschlucht um Weltenschlucht.

Die Sterne Einerlei (1912 – á rússn.)

Die Sterne Einerlei:
ich haß es, lieb es nicht.
Ich grüß dich, Turm-und-Pfeil:
mein Traum, mein alter – dich!

Sei lauter Fäden, Stein,
Stein, sei das Spinnentier:
Geh, grab dich, nadelfein,
ins Leere über mir.

Der Flügelschlag, gewiß -
ich hör, ich fühle ihn.
Doch der Gedanke ist
lebendig, fliegt – wohin?

Die Bahn, die Frist ... Ich kehre,
wer Weiß, zurück ins Hier.
Die Liebe: dort zu schwer,
und hier: die Angst vor ihr...

Nein, nicht den Mond (1912 – á rússn.)

Nein, nicht den Mond – ein Zifferblatt
seh ich dort leuchten. Was kann ich dafür,
daß ich die Sterne milchig seh und matt?

Wie dünnhaft was Batjuschkows Bescheid!
Wie spät ist es? so fragten sie ihn hier,
und die es wissen wollten, hörten: Ewigkeit.

Osip Mandelstam / þý. Paul Celan

Engin orð

Engin orð, alls engin.
Ekkert, enginn lærdómur á við.
Hún er dýr og myrkur,
hún, sálin, nærð á gremju.
Hugur hennar byggir ekki á þekkingu,
hún leitast ekki eftir orðinu.
Ung syndir hún sem höfrungur,
um heimsins gjár og gljúfur.

Einsleitar stjörnurnar

Einsleitar stjörnurnar
Ég hata þær, elska þær ekki
Ég fagna þér, turn og píla:
minn forni draumur – þér!

Vertu einber þráður, steinn,
steinn, vertu könguló:
Farðu, grafðu þig, líkt og nálarauga,
í tómarúmið yfir mér.

Vængjabytinn – handviss –
heyri ég, ég finn hann.
Samt er hugsunin
kvik, hún flýgur – hvert?

Lestin, fresturinn ... Ég sný
aftur hingað, hver veit.
Ástin – þar of þungbær,
og hér – hef ég beyg af henni...

Nei, ekki tunglið

Nei, ekki tunglið – sólskífu
sé ég skína þarna. Hvað get ég gert í því
að stjörnurnar virðist mér mjólkurlitar og daufar?

Hve dularfull vitneskja Batjuschkows!
Hvað er klukkan? spurðu þeir hann hér,
og þeir sem það vildu vita, heyrðu: Eilífð.

Lauslega þýtt af KIMA

Sumartónleikar í Skálholti

Óratoría (2018) – *Samið fyrir KIMA*
Finnur Karlsson (1988-)

“Óratoría er ekki stór tónsmíð fyrir hljómsveit, kór og einsöngvara eins og nafnið gæti gefið til kynna, heldur stutt verk í einum kafla fyrir söngkonu, harmonikkuleikara og slagverksleikara sem spilar á safn lífilla málmhluta. Titill verksins má líka skilja sem ræðulist, en það má svosem færa rök fyrir því að það sé jafn ónákvæm túlkun á honum.”

– FK

Bittersweet (2019) – *Samið fyrir KIMA*
Nick Martin (1989-)

“In the music of 'Bittersweet', I express - with the help of Sappho's poetry - a sense of yearning; the mixed feeling of love and sadness. Sometimes it's the sentiment of nostalgia and homesickness - a longing for something that perhaps never existed, or for an almost Divine union. Other times it's the bittersweet love for a disappearing natural world, being, as we are, amidst a mass extinction event.

Coupled with settings of Sappho's fragments, is a poem by Juan Ramón Jiménez, which poignantly questions the 'I' with whom we identify for much of the time; the line 'I am this one...whom at other times I forget' also touches a bittersweet note, as we all can neglect to see our true selves, and allow that part of ourselves to be seen by others.”

– Nick Martin

I miss and yearn after... (fragment 36)

Love shook my heart like wind that falls on oaks in the mountains (fragment 47)

Sappho (580 BC) – trans. by Jim Powell

Yo no soy yo

I am not I

Soy este
que va a mi lado sin yo verlo;
que, a veces, voy a ver,
y que, a veces, olvido.
El que calla, sereno, cuando hablo,
el que perdona, dulce, cuando odio,
el que pasea por donde no estoy,
el que quedará en pie cuando yo muera.

I am this one
walking beside me whom I do not see
whom at times I manage to visit,
and whom at other times I forget;
who remains calm and silent while I talk,
and forgives, gently, when I hate,
who walks where I am not,
who will remain standing when I die.

Juan Ramón Jiménez
(1881-1958)

Þýðing Robert Bly